

POSTANOWIENIE

12 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 12 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w W. o stwierdzenie
niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 2 września 2021 r., XXVII Ca 2293/19,
wydanego w sprawie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w W.
przeciwko M.W. i M.P.
o zapłatę,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c., do konstrukcyjnych elementów skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia należy oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części, przytoczenie podstaw skargi oraz ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz wnioski o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem.

Wymagania te korespondują z charakterem skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jako nadzwyczajnego środka prawnego, który nie służy uchyleniu lub zmianie prawomocnego orzeczenia, lecz

inicjuje pierwszą fazę postępowania zmierzającego do realizacji odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z tytułu wydania niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia sądu (art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 77 Konstytucji RP). Muszą być one zrealizowane odrębnie i samodzielnie, każde niezależnie od pozostałych, co prowadzi do wniosku, że skarga niespełniająca któregośkolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w reżimie właściwym dla usuwania braków formalnych (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Skarga złożona przez Spółdzielnię Mieszkaniową [...] od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 2 września 2021 r. nie czyniła zadość wymaganiu uprawdopodobnienia, że przez wydanie zaskarżonego wyroku doszło do wyrządzenia szkody (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). W świetle utrwalonego orzecznictwa konieczne jest w tej mierze przeprowadzenie odrębnego wyводу przekonującego, że szkoda powstała, określającego jej rozmiar i czas powstania oraz postać i związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. Skarżący powinien przytoczyć wszelkie znane mu fakty dotyczące tych okoliczności, pozwalające na ocenę prawdopodobieństwa powstania szkody i koniecznego związku przyczynowego. Powinien także powołać dowody lub co najmniej ich surogaty, które uczynią twierdzenie o wyrządzeniu szkody wiarygodnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 141, z dnia 5 października 2017 r., II CNP 20/17 i z dnia 28 listopada 2017 r., III CNP 19/17).

Jak ponadto konsekwentnie podnosi się w judykaturze, twierdzenie strony, że na skutek oddalenia powództwa doznała szkody w wysokości odpowiadającej dochodzonemu świadczeniu, nie czyni zadość wymaganiu uprawdopodobnienia, o którym mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. Nieuwzględnienie powództwa nie może być ponadto zestawiane na równi z wyrządzeniem szkody, której rozmiary odpowiadałyby wartości dochodzonego przez powoda roszczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2007 r., III BP 7/07, OSNP 2009, nr 1 - 2, poz. 11, z dnia 22 maja 2009 r., IV CNP 32/09, z dnia 18 listopada 2014 r., IV CNP 33/14, z dnia 25 sierpnia 2015 r., II CNP 15/15, z dnia 14 kwietnia 2016 r., III CNP 2/16, z dnia 4 września 2017 r., IV CNP 2/17 i z dnia 3 sierpnia

2018 r., IV CNP 18/18). W okolicznościach sprawy skarżąca ograniczyła się tymczasem do twierdzenia, że przez wydanie zaskarżonego wyroku poniosła szkodę w wysokości co najmniej 25 760, 64 zł, ponieważ nie otrzymała zwrotu opłat eksploatacyjnych od pozwanych. Ponadto, zdaniem skarżącej, pozwani w dalszym ciągu nie uiszczają na jej rzecz żadnych opłat, a w postępowaniach sądowych powołują się na zaskarżony wyrok, a tym samym szkoda skarżącej może ulec zwiększeniu, w zależności od wyniku tych postępowań. Twierdzenia te, mimo że odnoszą się do faktów, nie zostały jednak poparte żadnymi środkami dowodowymi; ponadto, w celu uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody nie jest wystarczające odwołanie się do szkody hipotetycznej, a nawet pewnej, ale takiej, która jeszcze nie wystąpiła (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 grudnia 2016 r., V CNP 61/16 i z dnia 30 maja 2023 r., I CNP 158/22).

W tym stanie rzeczy ubocznie jedynie należało zwrócić uwagę, że formułując zarzuty skargi skarżąca nie powołała argumentów, które mogłyby przekonywać o tym, że naruszenie przepisów prawa materialnego powołanych w podstawach skargi, jeśli miało miejsce, skutkowało wydaniem orzeczenia, którego niezgodność z prawem miałaby charakter elementarny i oczywisty. Wywody przedstawione w uzasadnieniu skargi stanowiły polemikę ze stanowiskiem Sądu Okręgowego właściwą środkiem odwoławczym rozpoznawanym w toku instancji, a ponadto nieuwzględniającą całokształtu dokonanych w sprawie ustaleń i poczynionych ocen. Dostrzeżenia wymagało ponadto, że Sąd Okręgowy, wydając zaskarżony wyrok, odwołał się do klauzuli nadużycia prawa podmiotowego (art. 5 k.c.), która ze względu na swój niedookreślony i otwarty charakter zmierza do zapewnienia sądom koniecznych luzów decyzyjnych, pozwalających na uwzględnienie ogółu okoliczności sprawy, w tym nierzadko krzyżujących się dóbr i wartości. W takiej sytuacji stwierdzenie kwalifikowanego błędu jurysdykcyjnego, warunkującego zasadność skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 września 2012 r., SK 4/11, OTK-A 2012, nr 8, poz. 97 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17, z dnia 4 stycznia 2007 r., V CNP 132/06, OSNC 2007, nr 11, poz. 174, i z dnia 13 stycznia 2017 r., III CNP 3/16)

wymaga stwierdzenia rażącego wyjścia przez sąd poza przysługujące mu granice uznania sędziowskiego, czego wykazanie obciąża każdorazowo skarżącego.

O takim rażącym błędzie – w kontekście przedstawionych przez Sąd Okręgowy motywów rozstrzygnięcia – nie mogło świadczyć w szczególności zaniechanie skonkretyzowania zasady współżycia społecznego, której sprzeciwiałoby się uwzględnienie dochodzonego przez skarżącą roszczenia (zob. co do tego rodzaju wymagania np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2015 r., II CSK 757/14).

Z tych względów, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]

(K.G.)